

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag, 6 juli 2018

Ref: B18.22

Betreft: Ontwerpbesluit in verband met implementatie van de herziene IORP-richtlijn

Geachte heer Koolmees,

Graag maakt Eumedion van de gelegenheid gebruik om te reageren op het consultatiedocument d.d. 7 juni 2018 inzake het ontwerpbesluit in verband met implementatie van de herziene IORP-richtlijn¹ (hierna: ontwerpbesluit). Onze reactie is beperkt tot die onderwerpen die de grootste raakvlakken hebben met de werkzaamheden van Eumedion en haar deelnemers. Het gaat dan met name om de implementatie van de (transparantie)bepalingen uit de herziene IORP-richtlijn die zien op het betrekken van milieu-, sociale en governancefactoren in het risicobeheer en het beleggingsbeleid. Hieronder gaan wij hier nader op in.

1. Governancefactoren zouden onderdeel moeten zijn van de risicobeheersingssystemen van pensioenfondsen

In de richtlijn is expliciet vastgelegd welke risico's in ieder geval in het risicobeheer moeten worden betrokken. Zo moet onder meer rekening worden gehouden met milieu-, sociale en governancefactoren met betrekking tot de belegde activa (art. 25, lid 2, onderdeel g, van de herziene IORP-richtlijn). Uit de transponeringstabel volgt dat voornoemd artikel uit de herziene IORP-richtlijn grotendeels is geïmplementeerd door middel van conceptart. 18 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen². Eumedion meent dat de voorgestelde wijze van implementatie

---

¹ Richtlijn 2016/2341/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) (PbEU 2016, L 354).

² Art. I, onderdeel B, van het ontwerpbesluit.

tekort schiet. In conceptart. 18 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen wordt immers alleen gesproken over risico's met betrekking tot milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen en worden governancerisico's niet genoemd. Eumedion ziet niet in waarom pensioenfondsen geen rekening zouden hoeven houden met governancerisico's inzake hun beleggingsportefeuille. Zoals terecht in overweging 58 bij de richtlijn wordt opgemerkt, zijn milieu-, sociale en governancefactoren belangrijk voor de risicobeheersystemen. Overigens gaat de wetgever er voor premiepensioeninstellingen wel vanuit dat art. 25, lid 2, onderdeel g, van de herziene IORP-richtlijn moet worden geïmplementeerd.³ Gelet op het voorgaande adviseert Eumedion om conceptart. 18 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen in lijn te brengen met de herziene IORP-richtlijn.

2. Binnen de *prudent-person* regel zou ook rekening moeten worden gehouden met governancefactoren

Uit de reeds bestaande wet- en regelgeving volgt dat het beleggingsbeleid van pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen in overeenstemming moet zijn met de *prudent-person* regel.⁴ Deze regel wordt in de herziene IORP-richtlijn⁵ nader ingevuld. Art. 19, lid 1, onderdeel b, van de herziene IORP-richtlijn luidt als volgt: "binnen de "prudent person"-regel staan de lidstaten IBPV's⁶ toe om rekening te houden met het mogelijke langetermijneffect van beleggingsbeslissingen op milieu-, sociale en governancefactoren". Eumedion is hier een voorstander van. Zoals terecht in overweging 58 bij de richtlijn wordt opgemerkt, zijn milieu-, sociale en governancefactoren belangrijk voor het beleggingsbeleid. Uit de transponeringstabel (p. 36 van de conceptnota van toelichting) volgt dat voornoemde richtlijnbeeping voor pensioenfondsen reeds geïmplementeerd is door middel van bestaand recht. Gewezen wordt op art. 135, lid 4, van de Pensioenwet en art. 130, lid 4, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Eumedion kan deze redenering niet volgen. Uit art. 135, lid 4, van de Pensioenwet en art. 130, lid 4, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling volgt dat (beroeps)pensioenfondsen in het beleggingsbeleid rekening mogen houden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. In deze artikelen wordt – in afwijking van art. 19, lid 1, onderdeel b van de herziene IORP-richtlijn – geen melding gemaakt van governancefactoren.

Daarnaast is het voor Eumedion niet duidelijk waarom het voor premiepensioeninstellingen wel wenselijk is om art. 19, lid 1, onderdeel b, van de herziene IORP-richtlijn te implementeren maar voor pensioenfondsen niet. Uit de transponeringstabel (p. 64) volgt dat art. 19, lid 1, onderdeel b, van de herziene IORP-richtlijn voor premiepensioeninstellingen omwille van de duidelijkheid is geïmplementeerd. In het ontwerpbesluit is voor premiepensioeninstellingen bepaald dat zij bij het beleggingsbeleid rekening mogen houden met het mogelijke langetermijneffect van beleggingen op milieu en met de uitgangspunten van maatschappelijk verantwoord ondernemen en van behoorlijk

³ Zie transponeringstabel (p. 68) en art. IV, onderdeel D (conceptart. 26.0 van het Besluit prudentiële regels Wft).

⁴ Art. 135, lid 1, van de Pensioenwet, art. 130, lid 1, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en art. 3:267b van de Wft.

⁵ Art. 19, lid 1, onderdeel b, van de herziene IORP-richtlijn.

⁶ Instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

bestuur.⁷ Eumedion meent dat het wenselijk is dat ook voor pensioenfondsen wordt verduidelijkt hoe de *prudent person*-regel moet worden ingevuld. Gelet op het voorgaande pleit Eumedion ervoor om de Nederlandse wet- en regelgeving in lijn te brengen met art. 19, lid 1, onderdeel b, van de herziene IORP-richtlijn.

3. Er zou ook informatie moeten worden verstrekt over governancefactoren

Zoals uit het bovenstaande blijkt, vindt Eumedion dat pensioenfondsen – net als premiepensioeninstellingen – een beleggingsbeleid zouden moeten kunnen voeren waarin ook rekening wordt gehouden met governancefactoren. In het verlengde hiervan vindt Eumedion dat in lijn met art. 30 van de herziene IORP-richtlijn en art. 3:267a van de Wft⁸ in de verklaring inzake beleggingsbeginselen ook zou moeten worden ingegaan op de wijze waarop in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met governancefactoren. Daarnaast vindt Eumedion dat toekomstige deelnemers in lijn met art. 41 van de herziene IORP-richtlijn zouden moeten worden geïnformeerd over of en hoe in het kader van de beleggingsbenadering rekening wordt gehouden met milieu-, klimaat-, sociale en governancefactoren. Eumedion adviseert om het ontwerpbesluit⁹ in de hiervoor bedoelde zin aan te passen.

4. Samenhang met herziene richtlijn aandeelhoudersrechten verdient aandacht

Ook vindt Eumedion de samenhang van het ontwerpbesluit met andere toekomstige regelgeving over het beleggingsbeleid onvoldoende inzichtelijk. Zo moeten pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen op grond van de herziene richtlijn aandeelhoudersrechten namelijk een betrokkenheidsbeleid publiceren waarin wordt aangegeven hoe zij aandeelhoudersbetrokkenheid integreren in hun beleggingsstrategie. In dat kader moet ook worden beschreven hoe pensioenfondsen toezicht uitoefenen op de maatschappelijke en ecologische effecten en corporate governance bij de ondernemingen waarin wordt belegd.¹⁰ Eumedion vindt het wenselijk dat in de nota van toelichting aandacht wordt besteed aan de samenhang met de verplichtingen uit de herziene richtlijn aandeelhoudersrechten.

---

⁷ Art. IV, onderdeel H (conceptart. 124 van het Besluit prudentiële regels Wft).

⁸ Kamerstukken II 2017/18, 34 934, nr. 1 e.v. In dit wetsvoorstel wordt geregeld dat premiepensioeninstellingen in de verklaring inzake de beleggingsbeginselen voortaan ook een toelichting op de overwegingen aangaande het milieu, maatschappelijk verantwoord ondernemen en behoorlijk bestuur moeten opnemen.

⁹ Art. I, onderdeel F (conceptart. 29a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen) en art. II, onderdeel B (conceptart. 2, lid 1, onderdeel i, van het Besluit uitvoering pensioenwet en wet verplichte beroepspensioenregeling). In de transponeringstabel (p. 72) valt te lezen dat alle aanpassingen in de Pensioenwet ook gelden voor premiepensioeninstellingen omdat zij kwalificeren als pensioenuitvoerder.

¹⁰ Art. 3 octies, lid 1, van de Richtlijn (EU) 2017/828 tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG wat het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders betreft

Eumedion zou het zeer op prijs stellen als bovenstaande punten worden betrokken in de voorbereiding van het definitieve besluit. Wij zijn uiteraard graag bereid ons commentaar mondeling nader toe te lichten. Onze contactpersoon is Diana van Kleef (diana.vankleef@eumedion.nl, tel. 070 2040 302).

Met vriendelijke groet,

Drs. Rients Abma
Directeur Eumedion

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL DEN HAAG